

فصلنامه‌ی اقتصاد مقداری

صفحه‌ی اصلی وب سایت مجله:

www.jqe.scu.ac.ir

شاپا الکترونیکی: ۲۷۱۷-۴۲۷۱

شاپا چاپی: ۲۰۰۸-۵۸۵۰

تأثیر پیچیدگی اقتصادی بر تورم در کشورهای منتخب سازمان همکاری اسلامی

ابوالفضل شاه‌آبادی*، ^{ID} بهاره کرمی** و هانیه ارغند***
* استاد اقتصاد، گروه اقتصاد، دانشکده علوم اجتماعی و اقتصادی، دانشگاه الزهرا (س)، تهران، ایران (نویسنده مسئول).
ایمیل: a.shahabadia@alzahra.ac.ir

^{ID} 0000-0002-9316-8296

آدرس پستی: تهران، خیابان ده ونک، دانشکده علوم اجتماعی و اقتصادی دانشگاه الزهرا (س)، کد پستی: ۱۹۹۳۸۱۹۱۱۷۶

** دانشجوی دکتری اقتصاد بخش عمومی، گروه اقتصاد، دانشکده علوم اجتماعی، اقتصاد و کارآفرینی، دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران.

ایمیل: baharehkarami80@yahoo.com

*** کارشناس ارشد علوم اقتصادی، گروه اقتصاد، دانشکده علوم اجتماعی و اقتصادی، دانشگاه الزهرا (س)، تهران، ایران.

ایمیل: ha22.arghand@gmail.com

اطلاعات مقاله	طبقه‌بندی JEL	واژگان کلیدی
تاریخ دریافت: ۹ دی ۱۳۹۸	E31, O14, E51, O40	تورم، پیچیدگی اقتصادی، تورم انتظاری، رشد نقدینگی، رشد اقتصادی
تاریخ بازنگری: ۲ اسفند ۱۳۹۹		
تاریخ پذیرش: ۷ اسفند ۱۳۹۹		

قدردانی: نویسندگان از نظرات و پیشنهادات ارزشمند داوران که کیفیت این مقاله را بهبود بخشیده‌اند تشکر و قدردانی می‌کنند.

تضاد منافع: نویسندگان مقاله اعلام می‌کنند که در انتشار مقاله ارائه شده تضاد منافی وجود ندارد.
منابع مالی: نویسندگان هیچگونه حمایت مالی برای تحقیق، تألیف و انتشار این مقاله دریافت نکرده‌اند.

ارجاع به مقاله:

شاه‌آبادی، ابوالفضل،، کرمی، بهاره و ارغند، هانیه. (۱۴۰۱). تأثیر پیچیدگی اقتصادی بر تورم در کشورهای منتخب سازمان همکاری اسلامی. *فصلنامه‌ی اقتصاد مقداری (بررسی‌های اقتصادی سابق)*، ۱۹(۲)، ۶۷-۹۱.

 [10.22055/JQE.2021.32056.2197](https://doi.org/10.22055/JQE.2021.32056.2197)

© 2022 Shahid Chamran University of Ahvaz, Ahvaz, Iran. This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0 license) (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>)

چکیده گسترده

معرفی:

نرخ بالای تورم معضل اقتصادی مهمی در کشورهای درحال توسعه از جمله ایران است که با وجود پیشینه طولانی تحلیل و بررسی کماکان مورد بحث است و جزء دغدغه‌های اصلی سیاستمداران و اقتصاددانان به شمار می‌رود. براساس شواهد موجود تورم دارای آثار نامطلوبی بر جامعه است بطوری که اقتصاددانان معتقدند هزینه‌هایی که تورم بر جامعه تحمیل می‌کند می‌تواند بسیار جدی‌تر از هزینه‌های ناشی از کند شدن رشد اقتصادی باشد. با عنایت به اثرات منفی تورم، عوامل مؤثر در ایجاد و تشدید آن در مکاتب مختلف مورد توجه قرار گرفته است. در این خصوص بر اساس مباحث نظری مطرح شده تورم دارای سه منشاء عمده (۱) افزایش تقاضا، (۲) فشار هزینه و (۳) تنگناهای ساختاری است. یکی از مهمترین سیاست‌های کاهش تورم، افزایش عرضه و رشد محصول است. در این راستا پیچیدگی اقتصادی می‌تواند از طریق افزایش ظرفیت و تنوع تولید محصولات پیچیده، باعث شکل‌گیری مازاد عرضه و در نهایت کاهش تورم در اقتصاد شود. بر اساس آخرین رتبه‌بندی شاخص پیچیدگی اقتصادی که در سال ۲۰۱۸ توسط دانشگاه هاروارد، برای ۱۳۳ کشور جهان گزارش شده است، اختلاف چشمگیری میان کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه وجود دارد.

متدولوژی:

هدف از مطالعه حاضر بررسی تأثیر پیچیدگی اقتصادی بر تورم در کشورهای عضو سازمان همکاری اسلامی بر اساس رویکرد بین کشوری طی دوره ۱۹۹۵-۲۰۱۸ است. اطلاعات مورد نیاز از درگاه بانک جهانی و اطلس پیچیدگی اقتصادی جهان دریافت گردید. محدوده مکانی این پژوهش سی کشور منتخب عضو سازمان همکاری اسلامی است که با توجه به محدودیت آماری داده‌ها و شواهد تاریخی مشابه انتخاب شده است.

تصریح مدل پژوهش

با توجه به مبانی نظری و مطالعات تجربی، الگوی تصریح شده در این پژوهش به صورت رابطه زیر تصریح شد:

$$INF_{it} = C + \beta_1 * INF_{(it-1)} + \beta_2 * (M2gr_{it} - GDPgr_{it}) + \beta_3 * NAT_{it} + \beta_4 * ECI_{it} + \varepsilon_{it}$$

در این مدل i : کشورها، t : زمان، C : عرض از مبدأ و β : ضرایب متغیرهای توضیحی (ضرایب شیب) می‌باشد. تورم: (INF) . تورم دوره قبل: (INF_{-1}) . رشد نقدینگی: $(M2gr)$. نرخ رشد اقتصادی: $(GDPgr)$. وفور منابع طبیعی: (NAT) . شاخص پیچیدگی اقتصادی: (ECI) . مدل GMM جهت تخمین این پژوهش انتخاب شده است.

یافته‌ها:

با توجه به نتایج حاصل از این پژوهش، تأثیر عوامل اقتصادی بر تورم در کشورهای منتخب برآورد شد. ضریب متغیر اصلی مدل تصریح شده یعنی شاخص پیچیدگی اقتصادی ECI ، منفی و به لحاظ آماری در سطح ۵٪ معنی‌دار است دیگر متغیرهای توضیحی مدل که در سطح پنج درصد معنی‌دار بودند و همگی دارای اثر مثبت بر تورم بودند عبارت‌اند از تورم انتظاری، تفاوت نرخ رشد نقدینگی با رشد اقتصادی و وفور منابع طبیعی.

نتیجه:

نتایج حاصل از تحلیل یافته‌های مدل نشان داد که فرضیه کاهش نرخ تورم از طریق پیچیدگی اقتصادی در کشورهای منتخب اسلامی برقرار است. همچنین مشخص شد با افزایش تورم انتظاری، تفاوت نرخ رشد نقدینگی با رشد اقتصادی و ثروتهای طبیعی، تورم هم افزایش می‌یابد. به این ترتیب نتایج حاصل از برآورد الگو گویای آن است که ضرایب

برآورد شده تمامی متغیرها از حیث علامت با مبانی نظری سازگار هستند. بنابراین پیشنهاد می‌شود:

سیاست‌گذاران و تصمیم‌گیرندگان اقتصادی، تحقیقات انجام شده در مورد شاخصهای پیچیدگی و فضای محصولات را مورد توجه قرار داده و سیاست‌ها و تدابیر لازم برای بسترسازی محصولات فناورانه با پیچیدگی بالاتر با هدف تنوع‌بخشی به محصولات رقابتی کشورهای اسلامی را اتخاذ کنند که البته در این مسیر لازم است که ابتدا قابلیت‌های فناورانه کشورها شناسایی شود.

Reference

- Adam, A., Garas, A., Katsaiti, M. S., & Lapatinas, A. (2021). Economic complexity and jobs: an empirical analysis. *Economics of Innovation and New Technology*, 1-28.
- Ahmadzadeh, K. & Nasri, S. (2021). Investigating the welfare losses of commodity inflation in the fourth and fifth development plans for selected provinces of Iran. *Quarterly Journal of Quantitative Economics (JQE)*, 18(3), 99-134. doi: 10.22055/jqe.2019.29026.2059 (In Persian)
- Amiri, B. (2017). The Effect of Governance Index on Inflation in Selected Countries of G77. *Quarterly Journal of Quantitative Economics (JQE)*, 14(3), 161-185. doi: 10.22055/jqe.2017.18817.1448 (In Persian)
- Armen, S. A., Ghorbannezhad, M., & Kafili, V. (2017). Take another look at inflation: VARX approach. *Iranian Scientific Magazine of Applied Economic Studies*, 6(22), 99-121. URL: https://aes.basu.ac.ir/article_1882_en.html?lang=fa (In Persian)
- Azimi, S. R, Miri, A. A, Taghizadeh, K. & Samadi, R. (2013). the Study of Trend and Causes of Iran's Inflation During (2010 -2012) and Measures Fulfilled to Subdue it. *Quarterly Journal of Fiscal and Economic Policies (qjefp)*. 1(1), 25-58. URL: <http://qjefp.ir/article-1-22-en.html> (in persian)
- Azizi, Z., & Pedram, M. (2019). The Role of Export Diversification on the Relationship between Trade Openness and Volatility of Economic Growth in Selected Developing Countries (1980-2015). *Iran Economic Research Journal*, 23(77), 107-138. URL: https://ijer.atu.ac.ir/article_10149.html (In Persian)
- Bala, U., Chin, L. E. E., Kaliappan, S. R., & Ismail, N. W. (2017). The impacts of oil export and food production on inflation in African OPEC

- members. *International Journal of Economics and Management*, 11 (S3), 573-590.
- Buchheim, V., & Kedert, M. (2016). Digitization effect on the inflation rate: An empirical analysis of possible digitization channels. Available at SSRN: <http://www.divaportal.org/smash/record.jsf?pid=diva2%3A948969&dswid=-4271>
- Chowdhury, A. (2014). Inflation and inflation-uncertainty in India: the policy implications of the relationship. *Journal of Economic Studies*, 41(1), 71-86.
- Cristelli, M., Tacchella, A., & Pietronero, L. (2015). The heterogeneous dynamics of economic complexity. *Public Library of Science One*, 10(2), e0117174.
- Elahi, N., Khodadad Kashi, F., & Sagheb, H. (2018). Technology Content, Sophistication and Revealed Factor Intensities in Export of Iran. *Quarterly journal of Industrial Economic Researches*, 2(3), 57-70. URL: https://indeco.journals.pnu.ac.ir/article_5286_en.html (In Persian)
- Elgammal, M. M., & Eissa, M. A. (2016). Key determinants of inflation and monetary policy in the emerging markets: evidence from Vietnam. *Afro-Asian Journal of Finance and Accounting*, 6(3), 210-223.
- Felipe, J., Kumar, U., Abdon, A., & Bacate, M. (2012). Product complexity and economic development. *Structural Change and Economic Dynamics*, 23(1), 36-68.
- Fortun Vargas, J. M. (2012). Money growth and inflation: evidence from post-inflation Bolivia. *International Journal of Economic Policy in Emerging Economies*, 5(4), 353-366
- Fuhrer, J. C. (1997). The (un) importance of forward-looking behavior in price specifications. *Journal of Money, Credit, and Banking*, 338-350.
- Ghavam, M. Z., & Tashkini, A. (2005). Experimental analysis of inflation in Iranian economy (1959-2002), *Iranian Journal Of Trade Studies (IJTS)*, 9(36). URL: <https://www.sid.ir/en/journal/ViewPaper.aspx?id=35583> (In Persian)
- Granger, C. W., & Newbold, P. (1974). Spurious regressions in econometrics. *Journal of Econometrics*, 2(2), 111-120.

- Hartmann, D., Guevara, M. R., Jara-Figueroa, C., Aristarán, M., & Hidalgo, C. A. (2017). Linking economic complexity, institutions, and income inequality. *World development*, 93, 75-93.
- Hausmann, R., Hidalgo, C. A., Bustos, S., Coscia, M., Simoes, A., & Yildirim, M. A. (2013). *The Atlas of Economic Complexity: Mapping Paths to Prosperity*. (B. Shahmoradi, Trans.). Cambridge, MA: Harvard University.
- Hidalgo, C. A., & Hausmann, R. (2009). The building blocks of economic complexity. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 106(26), 10570-10575.
- Lv, L., Liu, Z., & Xu, Y. (2019). Technological progress, globalization and low-inflation: Evidence from the United States. *Public Library of Science One*, 14(4), e0215366.
- Mousavi, A. K. A., & Taghipour, A. (2001). A review of relationship between export diversification and stability of export earnings in Iran. *Iranian Journal Of Trade Studies (IJTS)*, 5(20), 63-94. URL: <https://www.sid.ir/en/Journal/ViewPaper.aspx?ID=21765> (In Persian).
- Muktadir-Al-Mukit, D., & Shafiullah, A. Z. M. (2014). Export, Import and Inflation: A Study on Bangladesh. *Amity Global Business Review*, 9. Available at SSRN: <https://www.researchgate.net/publication/270450475>
- Nadiri, M., & Mohammadi, T. (2011). Estimating an institutional structure in economic growth using GMM dynamic panel data method. *Economical Modeling*, 5(15), 1-24. URL: http://eco.iaufb.ac.ir/article_555516_en.html?lang=fa (In Persian)
- Pourkazemi, M. H., Biravand, A., & Delfan, M. (2016). Designing a Warning System for Hyperinflation for Iran's Economy. *Research and Economic Policy Journal*, 23(76), 145-166. URL: <https://www.sid.ir/en/Journal/ViewPaper.aspx?ID=534342> (In Persian)
- Ranjbar, O., Sagheb, H., & Ziaee Bigdeli, S. (2019). Analyzing dynamism in Iran's non-oil exports: New evidence using economic complexity theory. *Journal of Economic Research (Tahghihat-E-Eghtesadi)*, 54(1), 47-73. URL: https://jte.ut.ac.ir/article_70071_en.html?lang=en (In Persian)

- Saumitra, B., & Raja, S. (2012). A note on excess money growth and inflation dynamics: evidence from threshold regression, *MPRA Paper No.* 38036.
- Shahabadi, A., & Heydarkhani, F. (2020). The Effect of Knowledge-Based Economy Components on Misery Index in Selected Countries. *The Journal of Planning and Budgeting*, 25(3), 95-116. URL: https://jpbud.ir/browse.php?a_id=1947&sid=1&slc_lang=en (In Persian)
- Shahmoradi, B., & Eshtearidi, M. S. A. (2018). Investigating the status of Iran's technological competitiveness in the region, based on the economic complexity approach. *Journal of Science and Technology Policy*, 10(1), 29-39. URL: <https://www.sid.ir/en/Journal/ViewPaper.aspx?ID=747719> (In Persian)
- Shakeri, A. (2006). *Microeconomics 2 (theories and applications)*, Tehran: Ney. (In Persian)
- Stojkoski, V., & Kocarev, L. (2017). The relationship between growth and economic complexity: evidence from Southeastern and Central Europe. Available at SSRN: https://mpra.ub.uni-muenchen.de/77837/3/MPRA_paper_77837.pdf
- Wimanda, R. E., Turner, P. M., & Hall, M. B. (2011). Expectations and the inertia of inflation: the case of Indonesia. *Journal of Policy Modeling*, 33(3): 426-438.
- Zack, M. H. (1999). Developing a knowledge strategy. *California Management Review*, 41(3), 125-145.
- Zhu, S., & Li, R. (2017). Economic complexity, human capital and economic growth: Empirical research based on cross-country panel data. *Applied Economics*, 49(38), 3815-3828.